

EURÓPSKY PARLAMENT

2009 – 2014

Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť

2013/2045(INI)

30.5.2013

STANOVISKO

Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť

pre Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci

k riešeniu problému nezamestnanosti mladých ľudí: možné východiská
(2013/2045(INI))

Spravodajkyňa výboru požiadaneho o stanovisko: Roberta Angelilli

PA_NonLeg

NÁVRHY

Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť vyzýva Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

- A. keďže miera nezamestnanosti mladých žien (vo veku do 25 rokov) aj naďalej rastie, pričom sa zvýšila z 18,8 % v roku 2009 na 22,1 % v roku 2012 a podľa posledných dostupných údajov v súčasnosti dosahuje 22,9 %; keďže problémy súvisiace s prácou ako strata záujmu, rozhodnutie nezapájať sa a odcudzenie sú čoraz rozšírenejšie; keďže pracovné podmienky mladých žien sú ešte stále horšie ako podmienky mladých mužov a keďže tak Európa stráca značný potenciál hospodárskeho rastu, pretože dostatočne nevyužíva schopnosti vysoko kvalifikovaných žien;
- B. keďže v EÚ nemožno obsadiť viac než 2 milióny voľných pracovných miest; keďže kríza tiež spôsobila, že veľký počet žien opustil trh práce, v dôsledku čoho dochádza k nedostatočnému využitiu ľudského kapitálu a zručností; keďže zvyšovanie účasti žien je naliehavým politickým cieľom;
- C. keďže často vysoké náklady na služby starostlivosti o deti spolu s ich nedostatočnou dostupnosťou majú negatívny vplyv na zamestnateľnosť mladých matiek;
- D. keďže mladí ľudia sú jednou zo sociálnych skupín najviac zasiahnutých súčasným zhoršením situácie na trhu práce, sú viac vystavení nezamestnanosti, neistým pracovným miestam a nízkym mzdám, hoci majú vyššiu úroveň vzdelania ako predchádzajúce generácie;
- E. keďže narastá počet absolventov vysokých škôl, ktorí sú vzhľadom na voľné pozície na pracovnom trhu nadmerne kvalifikovaní alebo majú práve naopak nedostatok pracovných skúseností v danej oblasti,
- F. keďže 60 % absolventov vysokých škôl sú ženy, ktoré sú však často umiestňované na pozície, na ktorých nie je dostatočne využitá ich kvalifikácia alebo sú nedostatočne platené; keďže ženy sú takisto zasiahnuté rodovými rozdielmi v pracovnom a nepracovnom prostredí, čo vedie k rozdielom v odmeňovaní žien a mužov (v súčasnosti na úrovni 16,2 %) a k rozdielom vo výške dôchodku;
- G. keďže flexibilita a neistota pracovného miesta majú väčší vplyv na zamestnanosť žien ako na zamestnanosť mužov: v treťom štvrtroku 2012 tvorili ženy asi 60 % všetkých pracovníkov na čiastočný úväzok vo vekovej skupine od 15 do 24 rokov; keďže v rovnakej vekovej skupine tvorili ženy 64 % všetkých pracovníkov s pracovnou zmlouvou na dobu určitú, pričom mali vysokoškolské vzdelanie (magisterské a postgraduálne);
- H. keďže podľa prieskumu Eurobarometra o ženách a rodových rozdieloch v súvislosti s krízou zverejneného 26. februára 2013 zamestnávateľia využívajú pri výbere pracovníkov rodové kritériá na úkor profesionality a zručností žien: pokiaľ ide o otázky kladené na pohovoroch, zamestnávateľov zaujímajú najmä otázky materstva (49 %), nasleduje pracovná flexibilita (35 %) a fyzický vzhľad (33 %), zatiaľ čo u mužov sa za dôležitejšie

považujú skúsenosti (40 %) a odborná kvalifikácia (38 %);

- I. keďže počet mladých ľudí, ktorí neštudujú, nepracujú ani nenavštevujú kurzy odbornej prípravy (kategória NEET), dosiahol 7,5 milióna, tzn. 12,9 % mladých Európanov vo veku od 15 do 24 rokov, pričom náklady, ktoré táto situácia prináša, predstavujú 1,2 % HDP EÚ a viac ako 30 % nezamestnaných vo veku do 25 rokov v EÚ bolo bez práce viac ako 12 mesiacov; keďže podiel žien kategórie NEET vo veku od 15 do 24 rokov sa zvýšil z 12,9 % v roku 2009 na 13,4 % v roku 2011 (u mužov vo veku od 15 do 24 rokov sa tento podiel zvýšil z 12,4 % na 12,9 %);
 - J. keďže narastá hrozba, že v budúcnosti sa stane z mladých ľudí stratená generácia, pričom ženy sú jednou zo skupín ohrozených nezamestnanosťou,
 - K. keďže ženy sú závislejšie od sociálnych dávok, ktoré sú v dôsledku hospodárskej krízy škrtané; keďže 31,4 % žien vo veku od 18 do 24 rokov je ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením (tento podiel predstavuje u mužov v rovnakej vekovej skupine 28,3 %);
 - L. keďže následkom krízy je aj neskorší vstup mladých ľudí na trh práce; keďže napriek článku 19 ZFEÚ a ustanoveniam smernice 2000/78/ES z 27. novembra 2000 a smernice 2006/54/ES z 5. júla 2006 sú mladé ženy sú pri vstupe na trh práce stále diskriminované na základe veku a pohlavia; keďže ženy zo zraniteľných sociálnych skupín vrátane etnických menšín majú ťažší prístup na oficiálny trh práce;
 - M. keďže medzi ciele stratégie Európa 2020 patrí zabezpečenie 75 % miery zamestnanosti ľudí vo veku od 20 do 64 rokov, zníženie miery predčasného ukončenia školskej dochádzky pod 10 % a odstránenie rizika chudoby aspoň 20 miliónov ľudí;
 - N. keďže materstvo často bráni mladým matkám v prístupe na trh práce, čím prispieva k zväčšovaniu rozdielov v zamestnanosti mužov a žien;
1. víta prijatie odporúčania Rady o zavedení systému záruk pre mladých;
 2. vyzýva členské štáty, najmä tie s najvyššou mierou nezamestnanosti mladých ľudí, aby urýchlene vykonali opatrenia stanovené v systéme záruk pre mladých, a to pre všetkých mladých ľudí vo veku do 30 rokov s rôznym vzdelanostným a sociálnym zázemím, a aby vo všetkých fázach prípravy, plánovania a realizácie týchto opatrení zohľadňovali rodové hľadisko; vyzýva členské štáty, aby zriadili strediská pre zamestnanosť s náležite vyškoleným personálom, ktoré budú schopné vykonávať účinné politiky zvyšovania informovanosti a poskytovať osobitné podmienky ženám, aby sa okrem iného zabránilo dlhodobej nezamestnanosti a riziku sociálneho vylúčenia;
 3. zdôrazňuje, že na to, aby sa záruka pre mladých stala skutočnosťou, sú potrebné verejné investície, ktoré podporia vytváranie nových pracovných miest, vytvoria trvalé pracovné miesta na základe riadnych pracovných zmlúv a budú rešpektovať kolektívne vyjednávanie o mzdách a zásadu rovnakej odmeny za rovnakú prácu alebo za prácu rovnakej hodnoty;
 4. vyzýva členské štáty, aby vykonávali opatrenia zamerané na problematiku rodových

rozdielov, v rámci ktorých náležite zohľadnia zraniteľné sociálne skupiny vrátane osôb so zdravotným postihnutím, migrantov a osamelých matiek;

5. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prijali nevyhnutné opatrenia s cieľom podnecovať, presadzovať a podporovať začínajúce podniky a samostatnú zárobkovú činnosť mladých žien, a to poskytovaním odbornej prípravy a poradenstva a umožnením ľahšieho prístupu k úverom a mikroúverom s výhodnejšími podmienkami a fiškálne nástroje, najmä pre MSP;
6. vyzýva členské štáty, aby presadzovali politiky na podporu zastúpenia žien v odvetviach a profesiách, kde sú nedostatočne zastúpené, napr. v oblasti vedy a techniky (v roku 2009 tvorili ženy len 33 % výskumných pracovníkov v EÚ) a v hospodárskom a finančnom odvetví, keďže táto voľba prinesie ženám väčšiu konkurencieschopnosť na trhu práce;
7. vyzýva členské štáty, aby podporovali programy celoživotného vzdelávania a možnosti rekvalifikácie v rámci zamestnania, ktoré by študentkám alebo už pracujúcim ženám uľahčili prechod z jedného pracovného miesta na iné;
8. pripomína Komisii a členským štátom ich záväzok vyplývajúci z cieľov stratégie Európa 2020 dosiahnuť 75 % mieru zamestnanosti žien aj mužov a upozorňuje, že súčasná miera nezamestnanosti mladých ľudí môže zanechať generáciu žien vylúčených z trhu práce a zvýšiť ich prehliadanie a zraniteľnosť;
9. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby bojovali proti rodovej segregácii vo vzdelávaní, ako aj na trhu práce tak, že stanovujú konkrétne vzdelávacie kurzy a kurzy odbornej prípravy a výučbu, ktoré budú založené na neustálej spätnej väzbe, pričom sa treba riadiť závermi stanovenými v oznámení Komisie z 28. novembra 2012 s názvom Prehodnotenie vzdelávania (COM(2012)0669), spájať politiky vzdelávania a odbornej prípravy s cieľovými politikami zamestnanosti a podporovať zamestnávanie žien v strategických odvetviach rozvoja a poskytovať naň stimuly; zdôrazňuje, že cieľom týchto krokov je predchádzať predčasnému ukončovaniu školskej dochádzky a zabezpečiť, aby získané zručnosti dostatočne zodpovedali súčasným a budúcim potrebám trhu práce;
10. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vyhodnotili dôvody, pre ktoré nie sú vnútroštátne nástroje boja proti nezamestnanosti mladých ľudí, najmä mladých žien, účinné, a aby podporovali výmenu najlepších postupov a modelov, ktoré by priniesli pozitívne výsledky na európskej úrovni, pokiaľ ide o zníženie miery predčasného ukončenia školskej dochádzky, návrat do vzdelávacieho systému, účinný prechod zo sveta vzdelávania do sveta práce, zníženie miery nezamestnanosti mladých a prístup znevýhodnených skupín k zamestnaniu;
11. zdôrazňuje, že vytvorenie nových pracovných príležitostí musia sprevádzať vykonávacie opatrenia na zosúladenie pracovného a rodinného života, povzbudenie mužov a žien, aby sa delili o domáce povinnosti, a podporu reintegrácie mladých matiek na trhu práce, a to poskytovaním dostatočných, prístupných, cenovo dostupných a kvalitných zariadení starostlivosti o deti (ako sú materské školy, jasle a verejné rekreačné aktivity pre deti) a služieb starostlivosti o dospelé osoby odkázané na opateru vo verejnom i súkromnom sektore; zdôrazňuje, že tieto opatrenia by zabránili riziku, aby sa matky museli vzdať svojho zamestnania, prerušiť svoju kariéru či sa vyhýbali založeniu rodiny alebo jej

založenie odkladali, čím sa predíde ich pracovnému a sociálnemu vylúčeniu a zníži sa riziko, že by ich deti trpeli chudobou a sociálnym vylúčením; v tejto súvislosti vyzýva Radu, aby s Parlamentom zaujala spoločné stanovisko k smernici o materskej dovolenke;

12. vyzýva členské štáty, aby podporovali prístup mladých žien na trh práce, prijímali opatrenia, ktoré im umožnia na trhu zostať, pričom sa zamerajú na kvalitné zamestnanie a profesionálny rast, a aby odstraňovali rozdiely v prístupe na trh práce, v kariére a mzde, ktoré vždy charakterizovali vzťah medzi ženami a mužmi na pracovisku;
13. žiada, aby boli prijaté opatrenia zamerané konkrétne na skupiny mladých žien s osobitnými potrebami, tzn. ženy so zdravotným postihnutím, ženy z radov prisťahovalcov, ženy z menšín, ženy s nedostatočnou alebo žiadnou odbornou kvalifikáciou, ženy, na ktorých sa páchalo násilie založené na rodovej príslušnosti, ženy, ktoré zanechali prostitúciu alebo boli prepustené z väzenia, pre ktoré je ešte ťažšie nájsť si slušnú prácu;
14. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby organizovali kampane a poskytovali dostatočné informácie o programoch týkajúcich sa možnosti prijímania pracovníkov a o prístupe k zariadeniam sociálnej starostlivosti a starostlivosti o deti;
15. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali využívanie práce na diaľku v podnikovom sektore, ako aj v orgánoch verejnej správy, s cieľom ponúknuť mladým ľuďom možnosť začať mobilnú a dynamickú kariéru;
16. zastáva názor, že pomoc ženám vrátiť sa na trh práce si vyžaduje viacrozmerne politické riešenia zahŕňajúce celoživotné vzdelávanie a opatrenia na boj proti neistej práci a na podporu práce s právami a diferencované postupy organizácie práce na základe ich žiadostí, aby sa zabránilo odchodu zo zamestnania alebo prerušovaniu kariéry;
17. vyzýva členské štáty, aby vytvorili vhodné politiky v úplnom súlade s európskymi a vnútroštátnymi právnymi predpismi, prijali osobitné opatrenia vrátane odbornej prípravy zameranej na prácu a programov zamestnanosti a aby sa zabezpečili rovnaké príležitosti pre mladých mužov a mladé ženy pri získavaní skutočných pracovných skúseností;
18. vyzýva Komisiu a členské štáty na vypracovanie a vykonávanie politík uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti a monitorovania, ktoré budú podporovať prístup nezamestnaných občanov k náborem pracovníkov a službám sociálnej podpory;
19. vyzýva členské štáty, aby podporovali a uznávali neformálne vzdelávanie a informálne učenie a prácu v mládežníckych organizáciách ako nástroje, ktoré vytvárajú prvé väzby medzi študentmi a pracovným trhom;
20. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby sledovali a zverejňovali všetky údaje týkajúce sa politík v oblasti boja proti nezamestnanosti mladých ľudí (vrátane uplatňovania záruky pre mladých), vypracúvali regionálne štatistiky pre jednotlivé členské štáty a venovali osobitnú pozornosť rodovým hľadiskám; žiada tiež, aby vykonávanie a sledovanie týchto politík bolo včlenené do rámca európskeho semestra a stalo sa súčasťou odporúčaní pre jednotlivé krajiny;
21. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby pri prijímaní rozhodnutí o programovom období

2014 – 2020 určili prísnejšie a kvantifikovateľné kritériá na stanovenie, sledovanie a vyhodnocovanie cieľov štrukturálnych fondov s osobitnými cieľmi, ktoré sa týkajú boja proti nezamestnanosti mladých ľudí, ktorá by mala byť merateľná aj z rodového hľadiska (v období 2007 až 2011 tvorili ženy 52 % príjemcov podpory z európskych štrukturálnych fondov);

22. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prijímali opatrenia nevyhnutné na boj proti stereotypu, podľa ktorého je podnikanie riskantné povolanie, ktorému sa venujú prevažne muži; zdôrazňuje, že v záujme posilnenia celkového postavenia žien na trhu práce a účinnejšej podpory podnikania by sa mali prijať opatrenia na podporu regionálnej a medzinárodnej spolupráce žien podnikateľiek a podporovať vytváranie sietí platforiem na výmenu skúseností a najlepších postupov;
23. vyzýva Komisiu, aby zvažila ďalšie prispôsobenie Európskeho sociálneho fondu s cieľom zabezpečiť ďalšiu podporu v oblastiach, ako sú odborná príprava mladých žien, ich prístup k zamestnaniu a starostlivosť o deti;
24. víta oznámenie Európskej komisie o pridelení šiestich miliárd EUR na iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí v rámci VFR na rok 2014 – 2020; okrem toho pripomína, že z 82 miliárd EUR nepridelených európskych finančných prostriedkov určených na iniciatívy zamerané na nezamestnanosť mladých ľudí, ktoré boli oznámené v januári 2012, bolo použitých iba 16 miliárd EUR (údaje z marca 2013); žiada, aby pridelovanie všetkých prostriedkov sprevádzalo lepšie a rýchlejšie plánovanie, a naliehavo vyzýva Komisiu, aby v tomto ohľade podporila výmenu osvedčených postupov medzi členskými štátmi; vyzýva členské štáty, aby prijali čo najväčší možný finančný záväzok vrátane čerpania finančných prostriedkov z národných rozpočtov na boj proti nezamestnanosti mladých ľudí pri zohľadnení rodových otázok;
25. vyzýva členské štáty, aby po dohode s Komisiou zaviedli daňový motivačný program na podporu zamestnanosti mladých ľudí a podporu podnikania osôb vo veku do 35 rokov, a to prostredníctvom stimulov pre podniky, najmä malé a stredné podniky, aby zamestnávali mladých ľudí na trvalé pracovné zmluvy; navrhuje, aby členské štáty na tento účel mohli používať nástroj dotácií na zamestnanosť a zníženia daňového zaťaženia, a to najmä na pokrytie nákladov zamestnávateľa na príspevky na sociálne zabezpečenie a zdravotné poistenie, ako navrhovala Komisia v rámci balíka zamestnanosti;
26. vyzýva členské štáty, aby po dohode s Komisiou stanovili opatrenia a úľavy pre zmluvy o učňovskej príprave a bonusy na zakladanie podnikov mladými ľuďmi vo veku do 35 rokov; domnieva sa najmä, že členské štáty by mali poskytovať širšie a lepšie služby podpory pre začatie podnikania, organizovať osvetové kampane týkajúce sa možností a perspektív samostatnej zárobkovej činnosti, zabezpečiť väčšiu spoluprácu medzi službami zamestnanosti a poskytovať podporu pre podniky vrátane pomoci prostredníctvom mikrofinancovania alebo financovania;
27. naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby do rozhodovania a politik a programov týkajúcich sa boja proti nezamestnanosti mladých ľudí povinne zapájali mládežnícke organizácie a sociálnych partnerov a konzultovali ich s nimi, podobne ako do realizácie, monitorovania a ďalšieho vývoja systému záruk pre mladých, iniciatív na podporu zamestnanosti mladých ľudí a do Európskeho združenia učňovskej prípravy; vyzýva, aby

sa mladé dievčatá vo väčšej miere zapájali do činnosti mládežníckych a študentských organizácií a následne do činnosti mimovládnych organizácií s cieľom posilniť ich postavenie a zvýšiť ich vplyv;

28. vyzýva členské štáty, aby presadzovali rodovú rôznorodosť v pracovných tímoch a na pracoviskách a tým prispeli k dosahovaniu lepších výsledkov v práci;
29. vyzýva členské štáty, aby zaviedli politiky na podporu ľudí, najmä mladých žien, aby zotrvali v práci.

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	29.5.2013
Výsledok záverečného hlasovania	+: 28 -: 0 0: 0
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Regina Bastos, Edit Bauer, Marije Cornelissen, Edite Estrela, Iratxe García Pérez, Mikael Gustafsson, Mary Honeyball, Lívia Járóka, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Constance Le Grip, Astrid Lulling, Barbara Matera, Elisabeth Morin-Chartier, Krisztina Morvai, Norica Nicolai, Siiri Oviir, Antonyia Parvanova, Joanna Senyszyn, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Marc Tarabella, Marina Yannakoudakis, Anna Záborská
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Roberta Angelilli, Rosa Estaràs Ferragut, Mariya Gabriel, Nicole Kiil-Nielsen, Katarína Neveďalová, Chrysoula Paliadeli, Antigoni Papadopoulou, Angelika Werthmann
Náhradníci (čl. 187 ods. 2) prítomní na záverečnom hlasovaní	Martina Anderson